

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI НОМИДАН
ҲАММАНЛАШ ҚАРОРИ

02.06.2022 йил

Қорақўл тумани

4-2004-2201/610-сонли иш

Қорақўл туманлараро иқтисодий судининг судьяси Н.Зоиров, судья ёрдамчиси Ж.Баратов котиблигида даъвогар- Ўзбекистон Республикаси Савдо саноат палатаси Бухоро вилояти ҳудудий бошқармасининг "Қорақўлдонмахсулотлари" акциядорлик жамияти манфаатида жавобгар- "Худди Саттор Пахтакор фермер хўжалигидан 12777598 сўм ундириш тўғрисидаги даъво аризасини даъвогар вакиллари - жамият ҳуқуқшуноси А.Янгиев ва жамият ҳисобчиси Ш.Мамедов (2022 йил 02 июндаги 177-сонли ишончнома асосида) жавобгар раҳбари Ғ.Сатторовлар иштирокида "Қорақўлдонмахсулотлари" акциядорлик жамияти маъмурий биносида сайёр очик суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

АНИҚЛАДИ:

даъвогар -Ўзбекистон Республикаси Савдо саноат палатаси Бухоро вилояти ҳудудий бошқармасининг "Қорақўлдонмахсулотлари" акциядорлик жамияти манфаатида иқтисодий судга даъво ариза билан мурожаат қилиб, жавобгар "Худди Саттор Пахтакор фермер хўжалигидан 12777598 сўм асосий қарз ундиришни сўраган.

Суд мажлисида иштирок этган даъвогар вакили даъвони қувватлаб, даъво аризасидаги вазиятни тақдирлаб, жавобгар билан 2014 йил 05 сентябрда 128-сонли давлат эҳтиёжи бошоқли дон харид қилиш бўйича контрактация шартномаси тузилганлигини, хўжаликка бошоқли дон етиштириш учун уруғлик дон берилганлигини, жавобгар шартномага кўра 37.0 тонна бошоқли дон топшириш мажбуриятини олганлигини, жавобгар етказиб берилган уруғлик дон учун тўловларни амалга оширмаганлигини, жавобгарнинг даъвогар олдидаги қарздорлиги 12777598 сўмни ташкил қилишини, бироқ жавобгар бугунги кунга қадар тўловларни амалга оширмаганлигини, жавобгарга бир неча бор талабномалар юборилганлигини, юборилган талабномалар жавобгар томонидан эътиборсиз қолдирилганлигини, даъво аризасини тўлиқ қаноатлантириб беришни сўради.

Суд мажлисида иштирок этган жавобгар раҳбари даъво талабларини тан олмаслигини, даъво муддати ўтиб кетганлигини, даъво муддатини қўллаб, даъвони қаноатлантиришни рад этишни сўради.

Иш ҳужжатларидан кўринишича, тарафлар ўртасида 05.09.2014 йилда 128-сонли давлат эҳтиёжи учун бошоқли дон етказиб бериш бўйича контрактация шартномаси тузилган. Унга кўра "Хўжалик" "Тайёрловчи"га бошоқли дон топшириш мажбуриятини, "Таёрловчи" эса "Хўжалик"дан етиштирилган маҳсулотни қабул қилиб олиш ва унинг ҳақини тўлаш мажбуриятини олган.

Шартномага кўра, даъвогар жавобгарга уруғлик дон маҳсулотини етказиб берган. Жавобгар эса етказиб берилган берилган уруғлик дон учун ўз

вақтида тўловларни амалга оширмаган. Натижада тарафлар ўртасида низо келиб чиққан. Даъвогар даъво аризаси билан судга мурожаат қилган.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси 150-моддасига кўра, умумий даъво муддати — уч йил.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси 153-моддаси иккинчи ва учинчи қисмларида даъво муддати давлатчилик билан фақат низодаги тарафнинг суд қарор чиқаргунича берган аризасига мувофиқ қўлланади.

Қўлланиш тўғрисида низо тараф баён қилган даъво муддатининг ўтиши суднинг даъвони рад этиш ҳақида қарор чиқариши учун асос бўлади.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси 154-моддасида даъво муддатининг ўта бошлаши белгиланган бўлиб, ушбу модданинг биринчи қисмига кўра, даъво муддати шахс ўзининг ҳуқуқи бузилганлигини билган ёки билиши лозим бўлган кундан ўта бошлайди.

Ўзбекистон Республикаси Олий ҳўжалик суди Пленумининг 2015 йил 19 июндаги "Иқтисодий судлар томонидан фуқаролик қонун ҳужжатларининг даъво муддатига оид нормаларини қўллашнинг айрим масалалари тўғрисида"ги 282-сонли Қарорининг 8-бандида Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси 153-моддасининг иккинчи қисмига кўра даъво муддати суд томонидан фақат низодаги тарафнинг қарор чиқарилгунигача берган аризасига мувофиқ қўлланилиши, қонунда даъво муддатини қўллаш ҳақидаги ариза қандай шаклда берилиши кўрсатилмаганлиги сабабли, бундай ариза ҳам оғзаки билдирилиши, ҳам ёзма шаклда берилиши мумкинлигини инобатга олиш лозимлиги тўғрисида тушунтириш берилган.

Жавобгар — "Худди Саттор пахтакор" фермер ҳўжалигининг оғзаки аризасида даъво муддати ўтганлиги сабабли, даъво муддатини қўллашни сўраган.

Мазкур ҳолатда даъво муддати ўтган бўлиб (орадан 7 йил 09 ой), даъво муддатини қўллаган ҳолда даъво талабини қаноатлантиришни рад этиш лозим бўлади.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекси 118-моддаси биринчи қисмига кўра, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилади. Ушбу модданинг еттинчи қисмида давлат божи тўлашдан озод қилинган давлат органлари ҳамда бошқа шахслар томонидан юридик шахслар ва фуқароларнинг манфаатларини кўзлаб тақдим этилган даъво талабларини қаноатлантириш рад этилган ёки улар қисман қаноатлантирилган тақдирда, давлат божи манфаатлари кўзланиб даъво тақдим этилган шахслардан даъво талабларининг қаноатлантирилиши рад этилган қисмига мутаносиб равишда ундирилиши белгиланган.

Суд, юқорида баён этилганлардан келиб чиқиб, даъво муддатини қўллаб, даъво талабини қаноатлантиришни рад этишни, давлат божини даъвогардан ундиришни ва почта харажатини даъвогар зиммасига қолдиришни лозим деб топади.

Суд, Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси 150, 153, 154-моддалари ва Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118, 176-179, 180-моддаларини қўллаб, суд

ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Жавобгарнинг даъво муддатини қўллаш тўғрисидаги аризаси қаноатлантирилсин. Даъво муддати қўлланилиб, даъво талабини қаноатлантириш рад этилсин.

2. Даъвогар – "Қоракўлдонмахсулотлари" акциядорлик жамиятидан Ўзбекистон Республикаси бюджетига 270000 сўм давлат божи ундирилсин.

3. Даъвогар – "Қоракўлдонмахсулотлари" акциядорлик жамиятининг олдиндан тўланган 21600 сўм почта харажати уз зиммасига қолдирилсин.

Ҳал қилув қарори қонуний кучга кирган, ноброҳарақалари берилсин.

Ҳал қилув қарори устидан апелляция тартибида шикоят бериш мумкин.

Судья

Н.Зоиров